

westfries | *archief*

jaarverslag 2025

rode draad: jubileumjaar 2025, 50 jaar westfries archief

In 2025 vierde het Westfries Archief zijn vijftigjarig bestaan. Dat jubileum is de rode draad in dit publieke jaarverslag. Vijftig jaar geleden kozen de Westfriesse gemeenten voor een gezamenlijke archiefdienst: archieven professioneel beheren, inwoners toegang geven tot bronnen en overheden helpen om hun informatie op orde te houden. Die basis is nog steeds actueel, maar de werkzaamheden zijn veranderd. Waar vroeger vooral papier werd beheerd, ontstaat informatie nu grotendeels digitaal en verwachten gebruikers 24/7 vindbaarheid.

We markeerden het jubileum met de uitgave van het boek *50 jaar Westfries Archief*, een feestelijke bijeenkomst in de Oosterkerk in Hoorn en een prachtige Open Dag. Daarmee lieten we zien wat al vijf decennia centraal staat: betrouwbaar bewaren, toegankelijk maken en verhalen mogelijk maken. In de depots én online; voor overheden én publiek; voor vandaag én toekomstige generaties. En: samen bouwen aan een open overheid en een levend geheugen.

Colofon:

© 2026, Westfries Archief, Hoorn

Beeldmateriaal: Westfries Archief

Portretten jubileumboek: Duco de Vries

Vormgeving: Eric Mels

2025 was voor het Westfries Archief een jaar met een dubbele lading: vieren én doorwerken. We stonden stil bij 50 jaar gezamenlijke archiefzorg in Westfriesland, maar juist het jubileum onderstreepte waarom ons dagelijkse werk zo belangrijk is. Betrouwbare archieven zijn de ruggengraat van een democratische rechtsstaat. Ze maken besluitvorming controleerbaar, beschermen rechten van inwoners en ondersteunen overheden bij verantwoording en transparantie.

In vijftig jaar tijd is veel veranderd. Van stoffige archief-ruimtes en losse beheerspraktijken zijn we gegroeid naar een professionele organisatie met een moderne publieksfunctie. Tegelijk is de grootste verandering pas net

begonnen: informatie wordt digitaal gevormd. Dat vraagt om blijvende investering in kwaliteit, samenwerking en duurzame systemen, zodat ook digitale dossiers later nog te vinden én te begrijpen zijn.

Het jubileumprogramma liet die breedte mooi zien. Met het jubileumboek, de bijeenkomst in de Oosterkerk en de Open Dag brachten we partners, medewerkers, vrijwilligers en bezoekers bij elkaar. We zagen hoe groot de belangstelling is voor de geschiedenis van onze regio én hoe sterk de behoefte is aan een betrouwbare informatievoorziening.

In 2025 hield het bestuur koers op het beleidsplan 2024-2027: sturen op dienstverlening, representatieve collectie en professionele kennis, en ruimte maken voor innovatie en blijvend publieksbereik.

Namens het bestuur dank ik alle medewerkers en vrijwilligers voor hun inzet en deskundigheid. Ook danken wij onze aangesloten gemeenten en partners voor het vertrouwen en de samenwerking. Samen zorgen we ervoor dat het Westfries Archief een stevig fundament blijft voor open overheid, onderzoek en regionale identiteit voor vandaag en de komende vijftig jaar.

Michiel Pijl
Voorzitter bestuur Westfries Archief

Een jubileumjaar is een uitnodiging om terug te kijken, maar ook om scherp te zien wat er nú nodig is. In 2025 bestaat het Westfries Archief 50 jaar. Die vijftig jaar vertellen een verhaal van professionalisering: van het bijeenbrengen van gemeentelijke archieven naar een regionale organisatie met kennis van wetgeving, behoud, digitalisering en publieksdienstverlening. Tegelijk vertellen ze een verhaal van maatschappelijke waarde: archieven zijn bewijs, geheugen en inspiratiebron.

In 2025 hebben we het jubileum zichtbaar gemaakt met drie momenten. Met het boek *50 jaar Westfries Archief* leggen we vast hoe het archief zich ontwikkelde en welke mensen en keuzes daarbij bepalend waren. Tijdens de viering in de Oosterkerk in Hoorn kwamen bestuurders, partners, medewerkers en relaties samen om die geschiedenis te markeren. En op de Open Dag lieten we bezoekers letterlijk achter de schermen kijken: van depot en conservering tot innovatie en online dienstverlening. Het waren momenten van trots, maar ook van verbinding met de regio.

Naast vieren hebben we vooral gewerkt aan onze kerntaken. Voor de aangesloten overheden blijven wij het knooppunt voor duurzaam en transparant informatiebeheer. Informatie die vandaag ontstaat, moet morgen vindbaar zijn en bovendien in de verre toekomst nog te interpreteren. Dat vraagt om standaardisatie, kwaliteitsbewaking en een organisatie die meegroeit met wetgeving en techniek.

Voor het publiek stond toegankelijkheid centraal. Onderzoek vindt steeds vaker online plaats en gebruikers verwachten snelle levering. Daarom startten we in 2025 met scannen op verzoek: gericht digitaliseren van stukken die gebruikers nodig hebben. Dit vergroot ons bereik en ontlast de fysieke dienstverlening, terwijl het tegelijkertijd bijdraagt aan behoud van onze analoge collectie.

We investeerden bovendien in zichtbaarheid en educatie. Met activiteiten, cursussen en lezingen brachten we nieuwe doelgroepen in contact met het archief en leerden we gebruikers slimmer zoeken. Op onze locatie bleven we persoonlijk ondersteunen bij complex onderzoek, terwijl digitale kanalen het eerste aanspreekpunt werden. Zo combineren we gastvrijheid met schaalbaarheid.

Voor mij persoonlijk was 2025 ook een bijzonder jaar, omdat ik in juli 2025 als directeur van het Westfries Archief ben begonnen en daarmee tevens werd aangesteld als archivaris voor de zeven Westfriesse gemeenten.

In dit jaarverslag leest u hoe we in 2025 invulling gaven aan ons beleidsplan 2024-2027 en hoe het jubileum de rode draad vormt: 50 jaar betrouwbare informatie voor overheid en, burger, maar vooral een stevige basis voor de toekomst.

Anouk Schoemaker
Directeur Westfries Archief

Het Westfries Archief ondersteunt de zeven Westfriesse gemeenten Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec bij het betrouwbaar en toegankelijk houden van alle regionale informatie uit het heden en verleden.

Drie kerntaken die volgen uit de Archiefwet 1995 en de Gemeenschappelijke Regeling zijn hierbij leidend:

- 1 Ondersteunen van en diensten verlenen aan aangesloten overheden;
- 2 Informeren, enthousiasmeren en helpen van het publiek om archieven optimaal te gebruiken en de geschiedenis van de regio te leren kennen;
- 3 Beheren, toegankelijk maken en uitbreiden van de collectie.

In het *beleidsplan 2024-2027* is aan deze drie kerntaken meer invulling gegeven door voor de komende jaren de speerpunten en thema's expliciet te benoemen. In juli 2024 is dit beleidsplan door het Algemeen bestuur vastgesteld en daarmee richtinggevend voor de komende jaren.

Het Westfries Archief voorziet in en anticipeert op de actuele en toekomstige informatiebehoeften van de partners, de gebruikers en het publiek.

De tactische doelstellingen zijn hiervan afgeleid:

- 1 De collectie is duurzaam, toegankelijk, betrouwbaar en representatief.
- 2 Onze dienstverlening zorgt voor tevreden gebruikers en bevordert de zelfredzaamheid.
- 3 Communicatie, programmering en educatie zorgen voor een nieuw publiek en vaardige gebruikers.
- 4 De kennis binnen onze organisatie is professioneel, up-to-date en in staat flexibel in te spelen op nieuwe ontwikkelingen.

In dit jaarverslag leest en ziet u hoe het Westfries Archief in 2025 een professionele en duurzame bijdrage heeft geleverd als partner van overheden, publiek en toekomstige generaties. Mocht u zich tevens nader willen verdiepen in ons beleidsplan 2024-2027 kijk dan op www.westfriesarchief.nl/organisatie/beleidsplan.

Op onze website kunt u nog veel meer informatie vinden over onderzoek, educatie en de historie van Westfriesland.

overheden

Het Westfries Archief ondersteunt de Westfriese overheden met één gedeeld platform voor veilig, transparant en duurzaam informatiebeheer – inclusief openbaarmaking, opslag en vernietiging – conform wetgeving, zonder extra infrastructuur of beheerkosten.

jubileumbijeenkomst 8 mei

De Westfriese burgemeesters nemen de eerste exemplaren van het jubileumboek in ontvangst.

kwaliteit

Goed informatiebeheer begint bij heldere afspraken en een gedeelde kwaliteitsnorm. In 2025 werkten we samen met de aangesloten gemeenten verder aan het kwaliteitssysteem informatiebeheer: het geheel aan processen, richtlijnen, risicoanalyses en controles waarmee informatie aantoonbaar volledig, vindbaar, betrouwbaar en duurzaam beheerd wordt gedurende de hele levenscyclus. Dit raakt de hele keten, van registratie en metadata tot bewaartermijnen en vernietiging. Door regionaal te standaardiseren kunnen gemeenten sneller verbeteren en profiteren van elkaars oplossingen. Het resultaat is meer grip op

risico's, efficiëntie en een betere basis voor openbaarmaking en verantwoording. Zo draagt het Westfries Archief bij aan een open overheid én aan betrouwbare archieven voor de lange termijn.

We ondersteunden teams met kennissessies, advies en toetsing. En we brachten knelpunten in kaart zodat bestuurders gericht kunnen sturen op kwaliteit, capaciteit en digitale duurzaamheid in de praktijk.

waarom is dit belangrijk?

Als informatie bij de bron goed wordt vastgelegd, kunnen gemeenten sneller antwoorden geven op vragen van inwoners, ondernemers en bijvoorbeeld journalisten. Ook vermindert het risico dat belangrijke stukken niet te vinden te zijn en bewijslast

verloren gaat. Een goed kwaliteitssysteem ondersteunt bovendien de Woo. Openbaar maken wordt makkelijker als dossiers compleet en logisch geordend zijn. Zo levert archiefzorg directe winst op voor dienstverlening én vertrouwen. Daarnaast bespaart een kwaliteitssysteem tijd en kosten in beheer en toezicht.

regionaal informatieplatform

Het Westfries Archief heeft zich ontwikkeld tot een regionaal informatieplatform dat openbaarmaking, archivering en vernietiging ondersteunt. Gemeenten leveren gegevens uit hun eigen systemen; het Westfries Archief verzorgt duurzame opslag, beheer en beschikbaarstelling, zodat dossiers ook na jaren te vinden zijn en begrijpelijk blijven. In 2025 richtten we de keten verder in met afspraken over

nieuwe informatiebronnen, exportformaten en controlepunten, zodat overdrachten soepel en voorspelbaar verlopen.

Dit voorkomt overschrijding van wettelijke termijnen en verkleint leveranciersafhankelijkheid. Zo ontstaat een betrouwbaar fundament voor Woo-publicatie, verantwoording en toekomstbestendig archiefbeheer in Westfriesland.

Beveiliging en privacy krijgen eveneens prioriteit. We toetsen rollen en rechten, logging en bewaartermijnen en adviseren over de scheiding tussen openbaar en beperkt openbaar materiaal. Daarnaast ondersteunen we projectleiders en informatiebeheerders met tools, instructies en praktische begeleiding. Digitale archivering wordt zo een continu beheerproces in plaats van een eenmalig project. Inwoners profiteren van sneller vindbare, controleerbare informatie, zonder dat gemeenten het wiel opnieuw hoeven uit te vinden.

zo werken wij samen

- **Aansluiten:** samen bepalen we welke informatie (proces, dossier, dataset) tijdelijk of duurzaam wordt opgeslagen.
- **Vorbereiden:** gemeenten leveren exports met afgesproken metadata, bewaartermijnen en bestandsformaten.
- **Controleren:** we toetsen integriteit, volledigheid, structuur en leesbaarheid.
- **Bewerken:** we structureren en schonen op.
- **Opslaan:** bestanden gaan naar het (pre-)eDepot voor bewaring.

- **Beschikbaarstellen:** openbaar materiaal wordt gepubliceerd; beperkt openbaar blijft onder voorwaarden raadpleegbaar.

Resultaat: minder losse opslag, meer risicobeheersing en snellere openbaarmaking.

In het (pre-)eDepot bewaren we bestanden duurzaam en software-onafhankelijk via preservering en metadata. Zo beperken we informatieverlies, doorstaan we audits en behouden we waarde voor onderzoek en beleid.

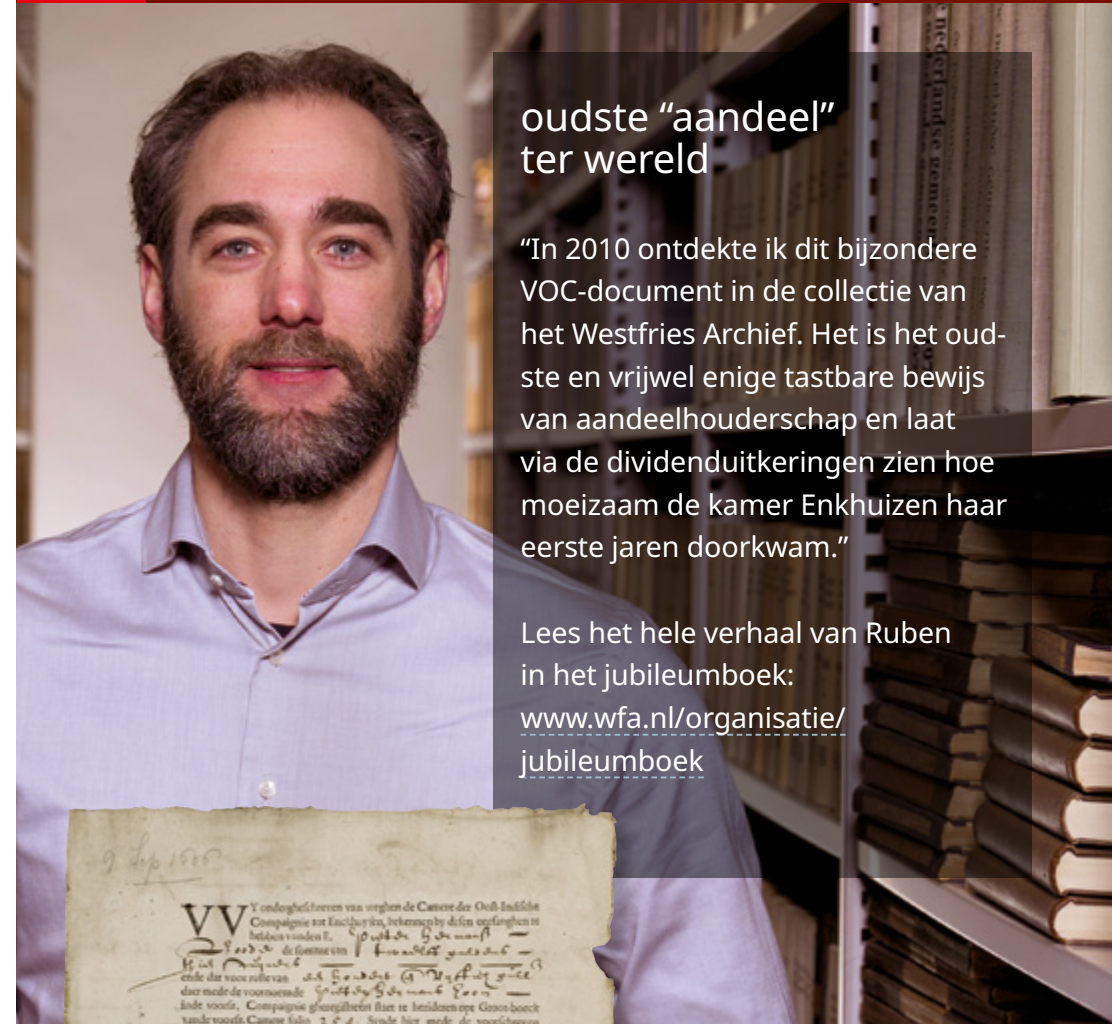
archieffinspectie

Toezicht op archief- en informatiebeheer is een wettelijke taak voor gemeenten en een krachtig hulpmiddel om tijdig bij te sturen. Ook in 2025 voerden we inspecties uit bij gemeenten en regelingen om te beoordelen of informatie goed wordt gevormd, beheerd en overgebracht.

We kijken niet alleen naar archiefbewaarplaatsen, maar vooral naar de digitale praktijk: dossiervorming, bewaartermijnen, vernietiging en beveiliging. In 2025 werd onze archiefinspecteur, als onderdeel van kwaliteitsverbetering, gecertificeerd tot lead auditor; daarmee zijn we uniek in Nederland. We rapporteren bevindingen en geven (on)gevraagd advies, zodat verbetermaatregelen concreet zijn.

Goed toezicht voorkomt achterstanden en helpt bestuurders risico's te beheersen. Zo blijft overheidsinformatie beschikbaar voor verantwoording, bewijs en openbaarmaking. Extra nadruk lag op capaciteit in de digitale transitie en implementatie van het kwaliteitssysteem informatiebeheer.

50 jaar westfries archief de keuze van ruben schalk

oudste "aandeel" ter wereld

"In 2010 ontdekte ik dit bijzondere VOC-document in de collectie van het Westfries Archief. Het is het oudste en vrijwel enige tastbare bewijs van aandeelhouderschap en laat via de dividenduitkeringen zien hoe moeizaam de kamer Enkhuizen haar eerste jaren doorkwam."

Lees het hele verhaal van Ruben in het jubileumboek:
www.wfa.nl/organisatie/jubileumboek

publiek

Het is één van de kerntaken van het Westfries Archief om iedereen in de regio kennis te laten maken met de unieke bronnen die in het archief worden bewaard.

jubileumbijeenkomst 8 mei

Theatermaker Diederik van Vleuten
vertelt over Samuel Holland

virtuele studiezaal

De studiezaal was decennialang het hart van het Westfries Archief, maar onderzoek verplaatst zich steeds meer naar online omgevingen. Gebruikers verwachten dat bronnen vanuit huis te vinden zijn, en dat je niet alleen een inventaris ziet, maar ook context en begeleiding. Daarom bouwen we stap voor stap aan een virtuele studiezaal: een digitale omgeving waarin zoeken, aanvragen, raadplegen en leren samenkomen.

In 2025 zetten we daarin een belangrijke stap met Scannen op Verzoek. Onderzoekers en alle andere belanghebbenden kunnen analoge archiefinformatie die nog niet digitaal beschikbaar is, gericht laten scannen. We beoordelen de aanvraag op eventuele beperkingen op de openbaarheid, controleren de fysieke staat van het materiaal en digitaliseren volgens vaste kwaliteitsnormen. Daarna voegen we het bestand toe aan de online presentatie en krijgt de aanvrager een link naar het gedigitaliseerde bestand. Zo groeit de online beschikbaarheid vraaggestuurd, op basis van echte gebruikersvragen.

Scannen op Verzoek heeft meerdere voordelen. Het verlaagt de drempel voor mensen die niet naar onze locatie in Hoorn kunnen reizen, het versnelt onderzoek, het leidt tot efficiëntere inzet van medewerkers en het beperkt slijtage van vaak kwetsbare originelen. Tegelijk bewaken we de grenzen: auteursrechten, privacy en fysieke kwetsbaarheid bepalen of en hoe we kunnen leveren.

De virtuele studiezaal is innovatief mét persoonlijke aandacht. We investeren in duidelijke uitleg, zoekhulp en doorverwijzing naar context, zodat gebruikers zelfstandiger worden. Daarbij sluiten we aan op ontwikkelingen zoals handschriftherkenning en het geautomatiseerd uitbreiden van indexen. Hoe beter data en beelden samenkomen, hoe rijker de zoekervaring. Uiteindelijk moet de gebruiker zo eenvoudig mogelijk de weg vinden naar scans én originele stukken.

In 2025 is de basis gelegd voor doorontwikkeling van koppelingen met andere bronnen- en erfgoedinstellingen aan vindbaarheid en slimme workflows, zodat Westfries bronnen voor iedereen bereikbaar blijven.

bouwdossiers op de (westfrieze) kaart

In 2025 hebben we de gedigitaliseerde bouwdossiers niet alleen gepubliceerd, maar ook gekoppeld aan de Westfrieze kaart. Daarmee worden bouwtekeningen, vergunningen en bijbehorende stukken vindbaar op locatie: wie een adres of plek aanklikt, ziet direct welke dossiers beschikbaar zijn. Dat is winst voor iedereen die onderzoek doet naar woning-geschiedenis, verbouwingen, erfgrenzen of monumenten, maar ook voor professionals in erfgoed, ruimtelijke ordening en bouwkunde. De kaart maakt zoeken intuïtief: je hoeft niet eerst te weten in welke archiefinventaris iets zit, maar start bij de plek zelf.

Achter de schermen vraagt dit om strakke metadata, consistente adressering en kwaliteitscontrole, zodat kaartpunten kloppen en dossiers logisch openen. We verbeteren de kaart stap voor stap, voegen nieuwe locaties toe en verwerken feedback van gebruikers.

Gebruikers kunnen bovendien in- en uitzoomen, zoeken op straatnaam en de resultaten delen met familieleden of collega's in de regio. Voor het archief betekent dit dat één digitaliseringsinspanning meerdere doelen dient: behoud van originelen, snellere service en een beleving van de collectie.

Bekijk de bouwdossiers op de Westfriesekaart: westfriesekaart.geotlas.nl/app/map/main/104

aansluiting WOII net

In 2025 hebben we onze bijdrage aan het WOII Net, het landelijke platform dat oorlogsbronnen uit archieven, musea en bibliotheken samenbrengt, sterk vergroot. Zo worden Westfrieze bronnen over de Tweede Wereldoorlog beter vindbaar, ook buiten de regio.

Denk aan gemeentelijke stukken, persoonskaarten, foto's, dagboeken en documentatie van lokale organisaties die bij ons worden bewaard. Via één ingang kunnen onderzoekers collecties vergelijken, verhalen reconstrueren en sneller doorverwijzen naar de originele stukken in Westfriesland of online.

Toegang via WOII Net: Westfries Archief - Oorlogsbronnen.nl

online bereik

Online bereik blijft een belangrijke route naar nieuwe gebruikers. In 2025 publiceerden we naast digitale archieven en collecties ook nieuwsberichten, korte verhalen en vakkennis op westfriesarchief.nl en geschiedenislokaal.nl.

Via sociale media attendeerden we volgers op activiteiten, interessante archiefstukken en bijzondere vondsten. Deze mix helpt om verschillende doelgroepen te bedienen. Daarmee groeit de zelfredzaamheid van gebruikers en neemt de zichtbaarheid van het archief toe. De cijfers in dit verslag laten zien dat het digitale publiek jaarlijks blijft toenemen.

50 jaar westfries archief de keuze van jos bakker

treffende illustratie van verhoudingen in westfriesland

“Dit dossier uit het Westfries Archief laat zien hoe scherp de bestuurlijke verhoudingen in Westfriesland konden zijn. De plankkaart rond het zogeheten “Recreatieplan Schellinkhout”, die veel zegt over Hoorns houding, heb ik gebruikt voor mijn bijdrage aan *Hoorn in de twintigste eeuw* (2017).”

Lees het hele verhaal van Jos in het jubileumboek:
www.wfa.nl/organisatie/jubileumboek

jubileumbijeenkomst

Tijdens de jubileumbijeenkomst op 8 mei in een volle Oosterkerk in Hoorn bedankten we partners en relaties en lieten we zien wat 50 jaar archiefzorg betekent.

Maritiem historicus Geke Burger vertelde over het scheepswrak Scheurrak SO1 bij Texel en wat vondsten daarvan zeggen over Westfriese zeevarenden rond 1590. Theatermaker Diederik van Vleuten nam het publiek mee in het verhaal van kaartenmaker Samuel Holland, leermeester van James Cook, en zijn Medemblicker familie-lijn. Futuroloog Ben van der Burg prikkelde met een lezing over AI en de nieuwe kansen voor archieven.

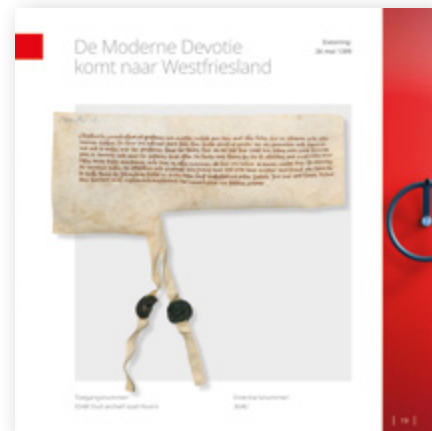
open dag jubileum

Tijdens de Open Dag in het jubileumjaar maakten bezoekers kennis met het archief achter de schermen. Rondleidingen begeleid door spannende verhalen in het depot, demonstraties en presentaties over innovatie, podcast-opnames en een archiefspreekuur. Gesprekken met medewerkers lieten zien wat er nodig is om historische bronnen te verzamelen, te bewaren én hoe archieven door

middel van de nieuwste technieken vindbaar kunnen worden gemaakt. De hoge opkomst bevestigde dat het archief leeft en dat er behoefte is aan ontmoeting met onze collectie. Zo bereikten we niet alleen vaste onderzoekers, maar juist ook nieuwe bezoekers: mensen die voor het eerst een archiefstuk zien, een familie verhaal willen uitzoeken of de geschiedenis van hun straat willen begrijpen.

jubileumboek

In 2025 verscheen het jubileumboek *50 jaar Westfries Archief*, ter ere van het vijftigjarig bestaan van het eerste streekarchief in Noord-Holland. Het boek is bedoeld als méér dan een terugblik: het laat zien waarom archiefzorg ertoe doet en hoe bronnen uit het verleden betekenis krijgen in het heden. Als regionaal historisch centrum bewaren, ontsluiten en presenteren we de geschiedenis van Westfriesland; met deze uitgave geven we daar een gezicht aan en nodigen we een breed publiek uit om de collectie te gebruiken.

De kracht van het boek zit in de mensen die erin aan het woord komen. Bezoekers en 'ambassadeurs' vertellen persoonlijke verhalen over archiefstukken die hen raakten: een onverwachte vondst in een familieonderzoek, een document dat een gebeurtenis in nieuw licht zet, of een beeld dat een plek of persoon

opnieuw laat spreken. In dit jaarverslag komen deze ambassadeurs en hun favoriete archiefstuk opnieuw terug. Zo wordt duidelijk dat archieven niet alleen over vroeger gaan, maar ook over identiteit, herinnering en nieuwsgierigheid van nu.

Ook de zeven burgemeesters van de Westfriese gemeenten leveren een bijdrage. Zij kozen een archiefstuk uit de geschiedenis van hun gemeente en koppelden dat aan een bijzondere locatie: een tweeluik van bron en plek, soms letterlijk met kaplaarzen in de Westfriese klei.

Tot slot kijkt het boek vooruit naar de toekomst: innovatie, het Westfriese eDepot en nieuwe vormen van toegankelijkheid, zodat het archief een levende bron blijft voor onderzoek, onderwijs en persoonlijke ontdekkingen.

zuiderzee steunwet

In 2025 stond het Westfries Archief met een breed programma stil bij 100 jaar Zuiderzee-steunwet. In 1932 werd het laatste gat in de Afsluitdijk gedicht. Deze afsluiting van de zee betekende het einde van een eeuwenoude visserijtraditie. Om vissers en andere gedupeerden een nieuw toekomstperspectief te bieden, werd in 1925 de Zuiderzeesteunwet ingevoerd.

We organiseerden een expositie over de wet en de bijzondere relatie tussen overheid en burger, gratis te bezoeken tijdens openingstijden. Daarnaast programmeerden we interactieve rondleidingen, lezingen en activiteiten in samenwerking met partners en maakten we via Geschiedenislokaal Westfriesland relevante bronnen en zoektips beschikbaar.

Zie: [100 jaar Zuiderzeesteunwet - op wfa.nl](https://wfa.nl/100-jaar-zuiderzeesteunwet).

educatie: stagiair bij het wfa

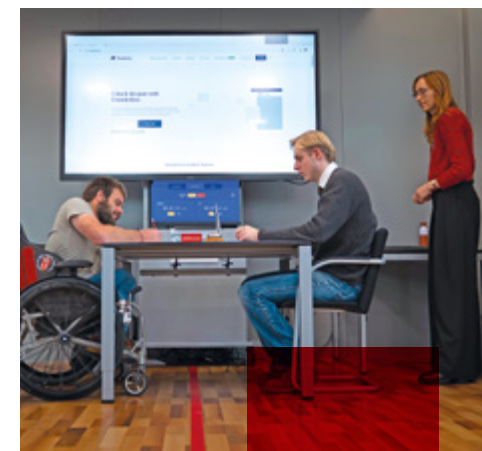
Stagiairs brengen nieuwe inzichten én verzetten veel werk. In 2025 liepen Rik Peters, Tirzah Snel, Laura Moliijn en Max Wieringa stage bij het Westfries Archief, ieder vanuit een eigen expertise.

Zij ondersteunden educatieve activiteiten, maakten content voor social media, analyseerden archieven en hielpen bronnen beter beschikbaar te stellen. Een stage is bij ons nooit 'meelopen' alleen: iedere stagiair krijgt een concrete opdracht en een vaste begeleider. Dat levert tastbare resultaten op, zoals beter vindbare dossiers, lesmateriaal en een communicatieplan.

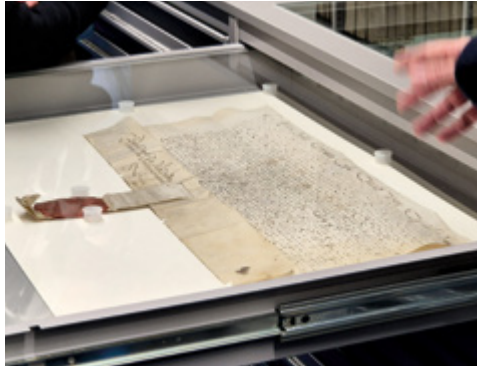
Twee stagiairs werden in 2025 bovendien bekroond bij de Holland Scriptieprijs: Laura ontving de Scriptieprijs en Rik de Aanmoedigingsprijs. Tirzah werkte aan doorzoekbaarheid op personen, Rik ontwikkelde een lespakket over

de Zuiderzeesteunwet, Laura maakte WOII-bronnen online toegankelijk via linked open data en Max schreef een communicatieplan en startte de online uitvoering daarvan.

Naast stages maakten studenten ook gebruik van onze [werkplekken voor studenten](#) waar zij hun scriptie schrijven of kunnen werken aan een ander werkstuk.

educatie: cursussen

Cursussen helpen gebruikers om sneller en zelfstandiger onderzoek te doen. In 2025 organiseerden we cursussen over stamboomonderzoek, zoeken in online archieven en het lezen van oude handschriften.

Deelnemers oefenden met onze eigen bronnen uit Westfriesland en kregen daarbij praktische tips over zoekstrategieën, bronverwijzing en interpretatie. Zo vergroten we de zelfredzaamheid van onze gebruikers én het plezier in het ontdekken van Westfriesse geschiedenis.

educatie: schoolbezoeken

In 2025 ontvingen we bij het Westfries Archief 620 scholieren, verdeeld over 37 schoolklassen. Leerlingen uit het voortgezet onderwijs en mbo kwamen uit de hele regio. De basisschoolklassen kwamen vooral uit Hoorn en Stede Broec. Daarnaast bezochten kleine groepjes middelbare scholieren ons voor profielwerkstukken, bijvoorbeeld over de Tweede Wereldoorlog en het slavernijverleden.

Ook docenten betrekken we actief. We presenteerden het educatieve programma voor schooljaar 2025/2026, zodat scholen dit kunnen meenemen in hun lesplanning. Tijdens schoolbezoeken leren scholieren hoe je van een onderzoeksvraag naar bewijs gaat, met werkvormen die aansluiten op hun niveau en vaardigheden. Alle leerlingen krijgen bovendien een kijkje in de depots, zodat zij originele bronnen in het echt kunnen zien.

Die ervaring maakt het belang van het Westfries Archief tastbaar en stimuleert interesse in geschiedenis en erfgoed.

We ontwikkelen lesprogramma's op maat. Scholen kunnen kiezen voor een korte kennismaking of een themaprogramma, altijd met lokaal archiefmateriaal dat aansluit bij de leefwereld van leerlingen. Voor voorbereiding en verdieping verwijzen we naar [geschiedenislokaalwestfriesland.nl](https://www.geschiedenislokaalwestfriesland.nl) en onze themapagina's. Zo wordt een archiefbezoek geen los uitstapje, maar een duurzaam onderdeel van het curriculum.

onze collectie

Onze unieke collectie groeit iedere dag met zowel fysiek als digitaal erfgoed. We optimaliseren onze opslag in de depots én digitaal, verbeteren onze procedures het hele jaar door, en werken met behulp van innovatie aan een betere toegankelijkheid.

jubileumbijeenkomst 8 mei

Futuroloog en digitaal ondernemer Ben van der Burg zet aan tot nadenken over Kunstmatige Intelligentie (AI).

onze collectie

De collectie van het Westfries Archief is het tastbare en digitale geheugen van de regio. Zij omvat eeuwen aan overheidsarchieven, maar ook vele particuliere archieven van verenigingen, kerken, bedrijven en inwoners. In 2025 werkten we aan een collectie die niet alleen omvangrijk is, maar vooral duurzaam en representatief. Dat betekent: zorgvuldig selecteren, goede omstandigheden in depot en kluis, en blijvend investeren in beschrijving en digitalisering.

We gebruiken een collectieprofiel om te zien waar lacunes zitten en waar eenzijdigheid dreigt. Zo houden we de collectie relevant voor onderzoeksvragen van nu, van genealogie tot ruimtelijke ontwikkeling en sociaal-culturele geschiedenis.

Ook optimaliseerden we opslag en werkprocessen. We kregen een nieuwe inrichting en indeling in onze depots, vernieuwde duidelijke ontvangstprocedures en afspraken met partners over overdracht en metadata. Dat versnelt verwerking en vergroot de toegankelijkheid voor alle gebruikers.

50 jaar westfries archief de keuze van netty zander

opmeerder wuiver op de kaart

“Deze kaart van de Vier Noorder Koggen boeit me door haar rijke symboliek én de Opmeerder Wuiver. Ik woonde er 37 jaar naast en zette me in voor openstelling als wandelpad, dat ik in 2010 mocht openen.”

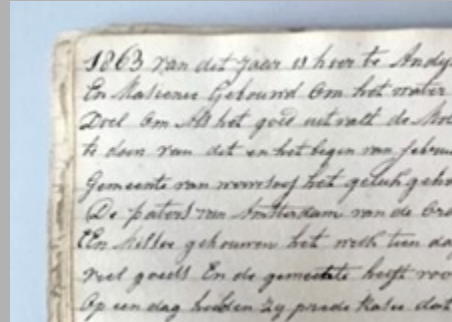
Lees het hele verhaal van Netty in het jubileumboek:
www.wfa.nl/organisatie/jubileumboek

een greep uit de toevoegingen aan onze collectie

stichting vrienden

In de eerste helft van 2025 heeft Stichting Vrienden van het Westfries Archief drie stukken geschonken. Het gaat om twee topografische afbeeldingen van Hoorn en een fotoarchief van de familie De Wit-Duker uit Enkhuisen. Een mooie aanvulling op de beeldcollectie van het archief.

manuscript kroniek andijk pieter swart

In de Kroniek van Pieter Swart uit Andijk staan verhalen en verslagen. Hij woonde in de Bangert en schreef over het dagelijkse leven op de boerderij. De kroniek beschrijft onder andere de oogst, droogte, natte zomers en andere zorgen van landbouw- en veeteeltbedrijven.

naber met prototype duikboot drebbel

Henri Adrien Naber (1867–1944) was wis- en natuurkundeleraar aan de Rijks HBS in Hoorn. In 2025 werd een bijzondere foto geschonken: Naber staat erop afgebeeld naast het door hem ontworpen prototype. In het duikbootje zit waarschijnlijk één van zijn leerlingen. Waarschijnlijk Piet Loots, later tandarts in Hoorn. De foto is afkomstig uit het fotoalbum van Loots' moeder. Piet Loots was destijds zeventien jaar, leerling in de vierde of vijfde klas van de Rijks HBS.

online beschikbaarheid

Digitalisering is bij ons geen doel op zich, maar een middel om bronnen te behouden en te delen. In 2025 combineerden we grootschalige planmatige digitalisering, zoals bouwdoSSIers, met vraaggestuurde scans via Scannen op Verzoek. Daardoor groeit de online collectie gericht en sluit zij beter aan op vragen van onderzoekers.

Tegelijk investeren we in beschrijving en metadata, want zonder context is een scan slechts een afbeelding. We zorgen voor consistente titels, datering, persoonsnamen en rechteninformatie en zetten waar mogelijk handschriftherkenning in. Met controles, back-ups en duurzame bestandsformaten borgen we integriteit en toegankelijkheid op lange termijn, voor iedereen, overal.

vrijwilligers

Vrijwilligers zijn onmisbaar voor het Westfries Archief. Zij helpen bij het indexeren, digitaliseren, beschrijven en controleren van bronnen, waardoor archieven en collecties beter doorzoekbaar worden. In 2025 groeide onze vaste vrijwilligersgroep weer en konden we projecten versnellen die anders jaren zouden duren. In 2025 bereikten we bovendien een mooie mijlpaal: meer dan 5 miljoen persoonsnamen zijn nu online te vinden.

Ook via VeleHanden leverden honderden deelnemers bijdragen aan het ontsluiten van registers en beeldmateriaal. Dat werk vergroot de zelfredzaamheid van gebruikers. Mensen vinden sneller wat ze zoeken, zonder dat ze hierbij hulp nodig hebben.

We waarderen deze inzet nadrukkelijk. Daarom investeerden we in begeleiding, duidelijke instructies

en in een nieuwe vrijwilligersruimte waar rustig en prettig gewerkt kan worden. Vrijwilligers bouwen zo actief mee aan een levend geheugen van Westfriesland. Ook in het jubileumjaar zetten we hen extra in het zonnetje, met een gezellige excursie en persoonlijke dank.

archief kaap hoorn vaarders

We zijn trots op stukken die we in 2025 konden toevoegen aan de collectie, zoals het archief van de Stichting Kaap Hoorn Vaarders. Deze stichting hield decennialang de traditie van het ronden van Kaap Hoorn levend met bijeenkomsten en het ceremonieel rond het uitreiken van oorkonden. Het archief bevat correspondentie, foto's, verslagen en documentatie over de uitgereikte oorkonden en vertelt over identiteit, kameraadschap en trots. We zijn blij dat dit materiaal nu duurzaam bewaard blijft in onze regio en toegankelijk wordt voor onderzoekers en geïnteresseerden.

50 jaar westfries archief de keuze van dieuwertje duin

houtzaagmolen in spanbroek

“Deze houtzaagmolen uit 1727 boeit me omdat hij, uitzonderlijk voor Westfriesland, niet bij een stad stond. In 2023 vonden we funderingen en persoonlijke voorwerpen, waarmee we het verdwenen molencomplex opnieuw tot leven brengen.”

Lees het hele verhaal van Dieuwertje in het jubileumboek:
www.wfa.nl/organisatie/jubileumboek

statistieken

Het jaar 2025 in cijfers.
Het financiële overzicht kunt u
raadplegen in onze jaarrekening.

open dag 25 oktober

Ter gelegenheid van ons jubileum openen we onze deuren met een uitgebreid programma voor jong en oud.

bereik westfries archief	2025	2024	2023
Bereik digitaal			
Websites WFA	177.309	130.403	120.982
Facebook	69.308	17.700	24.855
Instagram	5.835	0	0
LinkedIn	642	372	506
Persoonsnamen online	5.208.266	4.249.537	4.115.545
Scannen op verzoek	1.336	0	0
Vergunningen online	145.588	102.970	62.458
Bereik fysiek			
Bezoekers studiezaal	342	567	764

Bronnen: Registratie studiezaal, Google Analytics, Matomo, MAIS-Flexis, Meta.

medewerkers	2025	2024	2023
Vaste formatie	14	13	14
Flexibele formatie	3	4	4
Vaste vrijwilligers	35	22	44
VeleHanden	488	426	383

Bronnen: Resultaat 2025, registratie vrijwilligers en VeleHanden.

in beheer	2025	2024	2023
Aantal archieven en collecties	2.785	2.644	2.763
Titels bibliotheek	31.565	32.778	32.774

Bron: MAIS.

presentatie westfries archief	2025	2024	2023
Presentatie			
Gepubliceerde artikelen	106	61	57
Schoolklassen op bezoek	37	40	7
Totaal aantal activiteiten	89	90	75
Deelnemers activiteiten	2.787	3.266	3.171

Bron: Registratie activiteiten WFA

afscheid dirk dekema

In juli namen we afscheid van directeur Dirk Dekema, die na 24 jaar bij het Westfries Archief met pensioen ging. Als archivaris in hart en nieren maakte hij de verschuiving van papier naar digitaal van dichtbij mee. Hij zag hoe archiefzorg moest meebewegen met veranderende verwachtingen en nieuwe technologie. Hij omarmde die ontwikkeling bewust.

Zorgvuldig bewaren bleef de basis, terwijl toegankelijkheid en digitale duurzaamheid steeds belangrijker werden.

Op donderdag 10 juli markeerden we zijn vertrek met een bijzonder moment, met een goed ontvangen lezing van Maarten van Rossem in een volle zaal, gevolgd door een persoonlijk gesprek tussen Dirk en Maarten.

WFA

westfries | *archieff*

Bezoekadres:
Blauwe Berg 5c
1625 NT Hoorn
T 0229 - 28 25 00

www.westfriesarchieff.nl